

Krymica

Biełaruskaja Narodnaja Hazeta

Vychodzić u aŭtorki i piatnicy.

ŠALTINIS

Nº 34 (743).

Cana 10 ct.

VILNIA, 30.IV.1940 h.

Hod vydaňnia XXII.

Padpiska na hod — 5 litaū, na paūhoda — 3 lity.

Zahraniču — ūdaja daražej.

Abviestki: za 1 mm u tekście 40 ct, za tekstem 30 ct.

Adresas red.-adm.: Vilnius, Pylimo g-vė 1—2,

tel. 28-32

Adres red. i admin.: Vilnius, Zavalnaja vul. 1—2.

Redakcja i administracyjna adčynienia 10—14 hadz.

Redaktar prymaje 15—16 hadz.

Palityka bankrotaū

Lohka dahadacca, ab kim tut mova: ab niedabitkach učarašnijaj Polščy. Pradstaǔniki jaje pauciakali ū Franciju i Anhliju i adtul šyračka i hrozna machajuč rukavami i strašać ličvinoū, niemcaū, nu i — biełarusaū.

U sapraūdnaści heta vyladaje tak: praz radyjo z Paryža, Londana i inšykh francuskich i anhlickich radyostancyjaū časta možna pačuč zakliki hetkaha zmieštu: pryjdzie — i ūžo nie zaharami — čas raspłaty z tymi, što siańnia panujuč nad ziemiemi, jakija ūčora jašče naležali da Polščy. Pomsta budzie žorstkaja i rašučaja. Na Vostraj Bramie załapočuč polskija ściahi i hrozna ūzdyjmie svaje mahutnyja krylli biely arot. Polšč chutka vierniecca da svajej mahutnaści i slavy. Jana musić być mahutnaj, vialikaj („mocarstwowej“). Sačcye ciapier usich tych, što kryūdziač palakoū, kab nia minula ich polskaja spraviadlivaśc. Niemcy, ličviny, biełarusy, balšaviki chutka dačakajuč pomsty za polskija kryūdy.

Hetak i padobna strašać z čužyni polskija siańniašnija emihranty. „Nabožnymi“ i „patryjatyčnymi“ pačuavniami byli palaki pierapoūnieny pierad svajej katastrofaj, u časie katastrofy i ciapier, kali ūsia panskaja fanaberyja skončana i kali nia vidač dla jaje pavarotu.

Što možna skazač abhethym? Chiba tolki toje, što heta prajač chvarablivy, heta polskaja patolohija i za heta na ich nie złavacca treba, a tolki spačuvač im.

Takija bredni adnak značhodziač niamala naiūných ludzioū, jakija ū ich vierač. Tak naprykład, tut u Ličvie možna spatkač „palakoū“, jakija „ūžo viedajuč“ ab časie, kali tut buduč anhlic-

kija bazy, a navat nazyvajuč čas, kali ū Litvu i ū Zach. Biełaruś maje viarnucca Polšč.

Sapraūdy treba dzivicca i z hutarak henych „vialikich“ polskich emihranckich palitykaū, i z naiūných ichnich słuchačoū, jakija nia bačać sapraūdnaści. Prad usim siańnia jašče ničoha peūnaha nia možna skazač ab vynikach vajny na Zachadzie. A dapusciūšy navat pieramohu Francyi z Anhlijaj, jašče zusim nia možna kazač, što maje paustač Polšč anarchičnaja, zlosnaja, kuślivaja i da taho nia tolki na svaich, ale čamušci i na čužych ziemiach, za jakija, kab ich zdabyć, dyk treba bylo-b viaści novuju vajnu. Jasna, što Francyi z Anhlijaj na vypadak ich pieramohi i praz hałavu nia projdzie dumka, kab budavač Polšč tam, dzie jaje niamia i zvańia.

Ad palakoū badaj nie-mahčyma pačuč ničoha pozytyūnaha, tvorčaha ab polskaj budučyni. Zamiest pracavač pozytyūna nad saboj i nad svaim narodom, polskija palityki tolki lubujucca ū pačućciach pomsty, anarchii, nienavišci. Sapraūdy patolohičny prajač. Hetak čuč i hetak dumać mohuč tolki biezna-dziejnyja palityčnyja bankroty.

V. Vyškovič

ŠTO PALAKI MAJUĆ U LIČVIE

Palakoū u Vilni i Vilenskim Kraju, pavodle pracy dr. Villama, zamieščanaj u žurnale „Cosmos“, (v. 1-3, 1940 — Kaunas) joś kala 80 tys., z jakich viałikaja bolšaśc tutejšaha pachodžańnia. Inakš kažučy — heta spolonizavanyja ličviny i biełarusy. Biazumoūna šmat jośc praūdzivych palakoū, jakija najechali siudy padčas polskaha panavańnia i ū časie polska-nia-mieckaj vajny jak uciekačy. Varta tady kinuć vokam, z jakich prawoū karystajuč hetyja ach-viary polskaj kolkiwiakovaj polonizacyi na našych ziemiach i paraūniāć, što biełarusy i ličviny mieli na svajej rodnej ziamielcy pad panavańniem polskim.

Voś ŷa try z pałavinaj miljony zhuščanaj masy biełaruskaha nasielnictva nia mieli nivodna-ha kaścioła, nivodnaje carkvy, dzie abaviazała-b biełaruskaje słowa ū propaviedziach i dadatkowych nabaženstvach. A 80 tys. palakoū majuć bolš čym patre-bna ksiandzoū i svajho biskupa, zajadla polonizatara našaha kraju. Jany-ž i dasiu jašče trymajuć u pałonie katalicki kaścioł, jaki słuža i dalej sprawam polonizacyi i budučaj „Polski Mocarstwowej“, a biełarusy-kataliki ū Vilni, jak i pierad 20-ciu hadami, dziakujuč haścinnaci litō-skaj parachvii, molacca jak kutni-

ki pri kaściele sv. Mikałaja. Tymčasam nie adzin kaścioł u Vilni prosta pustuje, a arcybiskup Jałbýkoŭski i dasiu nia choča pryznača našych prawoū na šviatyniu.

Biełarusy za časoū polskich, mieli toki adnu himnaziju i tuju pad zorkim nahladam pali-cejskich ahientau roznaj maści, jakija demoralizavali našu moładź roznymi palicejskimi metodami. Pačatkavych škołaū biełarusy tak jak i nia mieli. Palaki-ž siahońnia majuć niekalki himnazijaū i škołaū specyjalnych bolš čym litōskich i biełaruskikh razam uziatych, a pačatkawych škołaū chiba сотni ū celiym kraju razam z Vilniu.

Palaki ū Ličvie majuć čatyry štodzieńniki ū movie polskaj. A za časoū polskich nichotniaču ani vodnaha słowa biełaruskaha z radyostancyjaū Polščy Polski-ja „kulturniki“ prosta krali naš folklor, našy narodnyja bahačci, pierakładali na polskuju movu i padavalni na ūvieś sviet, jak „piesenki ludowez Wileńskiego“.

U halinie haspadarčaj palaki siahońnia taksama majuć usio, što mieli i raniej. A pad polskim panavańniem navat sołtysam nia moh być śviedamy ličvin ci biełarus.

Anton Kavalkou

Ab hranicach Polščy

Hazeta „Christian Science Monitor“ piša, što vice-ministr Zl. Štataū Paunč. Ameryki Sumner Welles u svaich naradach z polskim uredam u Francji aściarožna staraūsia nia dać zrazumieć, što Zl. Štaty Pnč. Ameryki buduć padtrymlivać im-

nieńi da adbudovy Polščy ū pradvajennych hranicach z 1.XI. 1939 h. Urad Zlučanych Štataū pa vajnie choča bačyć Polšč niezaležnaj, ale nie ū takich hranicach, jakija jana mieła prad vajnoj, bo prad vajnoj Polšč nia była toj, jakoj stałasia pašla Versalskaha traktatu. Polšč samavolna prylučyla da siabie čužya terytoryi.

Vyšejšya ūradaūcy ū Wašingtonie z vialikaj uvahaj ūlazili zjavu niekatorych siabru anhlickaha ūradu, katoryja kazali, što Anhlijia i Francija nia buduć vajač z SSSR, kab viarnuć Polščy terytoryju zaniatuju Savieckim Sajuzam.

Uspaminaje henaja hazeta i toj fakt, što na mirnaj kanfrenocy 1918 h. lord Curzon nie padtrymlivař zvarotu Polščy ceļaha abšaru adabranaha ad Rassie, jaki znachodzisia pad Polščaj 1.IX.1939 h.

Uvaha!

Na ahulnuju prošbu našych čytačoū, pradoūžana jšče lhotnaja padpiska na adzinu ū nas biełaruskuju hazetu

„KRYNICA“

Chto da 1.V. apłacić hadavuju padpisku na „Krynicu“, toj aprača samoj hazety atrymaje jšče cennuju premiju.

Padpiska na „KRYNICU“ ū hod vynosić usiaho piač litaū

Padpisku možna aplačvač abo asabista ū redakcyi, abo prysyłač hrošy poštaj, adresujučy:

„Krynicas“ Administracijai,
Vilnius, Pylimo g-vė 1

KIM ŇH ŇСЬЦ?

На першай бачыне папярэдняга нумару „Крыніцы быў зъмешчаны артыкул, у якім, у сувязі з праваслаўным Вялікаднем, хрысціяне ў імя Хрыста заклікаліся да ўзаемнае згоды і любові між сабою. Прыкладам выяўленыя гэтае згоды і любові перад усім павінны быць архіпастыры і пастыры. Як жа гэтае справа выглядае ў нас у сапраўднасці?

У апошні дні страстнага тыдня, як і ў дні Вялікаднага свята, нейкая вышэйшая сіла цягне на Службы Божыя ў святыні людзей нават мала рэлігійных, тым болей цяжка на браць удзелу ў Службе Божай у гэтыя дні для духаўнікоў. Віленскі Апхіепіскап Уладыка Хвядос меў намер служыць у гэтыя святыя дні ў Пятніцкай цэркве. Аднак-жа 24.IV сёл. прат. Дзічкоўскі, які служыць у Пятніцкай цэркве, атрымаў ад прат. Ярмалюка афіцыяльны загад, у якім зазначана, што Ковенскім мітрапалітам Элеўфэрам забаронена служыць Уладыцы Хвядосу ў Пятніцкай цэркве.

Вось і прыкладнае выяўленыне Христове любові з боку архіпастыра.

Паўстае пытаньне: якім правам Ковенскі архірэй Элеўфэры, заняўшы самавольна Віленскую кафедру, аддаліў ад Божага Прастолу ў гэныя святыя дні любімага праваслаўнімі вернікамі Уладыку Хвядоса?

Арх. Піліп Марозаў у сваім адкрытым пісьме на імя мітраполіта Элеўфэрага нязьбіта даказаў ужо некананічнасць мітраполіта Элеўфэрага, а нават туманнасць і неправаслаўнасць яго дагматычных паглядаў. Сваім

Litoŭskija damahańni ū spravach kaścielnych u Vilni

25 h. m. delehacyja 14 litoŭskich arhanizacyjaў padała arcybiskupu Jałbžykoŭskamу memorandum, u jakim damahajecца: 1. uviadzieńnia ūsich Vilenskich parachvijalnych kaściołach nabaženstvaū specyjalna dla ličvinoū z litoŭskimi pieśniami i kazańiami, 2. naznačenīa ksiandzoū probarščau i vikarych ličvinoū, 3. dapusčenīa litoŭskich ksiandzoū u Kuryju, 4. dać mahčymać litoŭskaj moładzi vučycce ū Vilen-skaj Duch. Seminaryi, 5. adprauļač sumu ū kožnuju nia-dzielu i śviata ū adpaviedny čas u Katedry dla ličvinoū-katalikō.

Hetaja samaja delehacyja, z henymi-ž damahańiami maje chutka vyjechać u Kaunas da nuncyja Centozy.

Dumajem, što treba było bie-panavić svaje damahańni ū sprawie kaścielnaj i bielarusam-katalikom. Bo patrebu biełaruskich kazańiaū u kaściołach na vioscy, dzie sialanie hovo-rać pabielarusk, a tak-ža patrebu asobnaha kaścioła dla bie-łusaū katalikō u Vilni para ūžo najwyżejšaja zaspakoic.

дзеяньнямі мітр. Элеў і эры ўнёс поўную разрушу ў нашае царкоўнае жыцьцё і ўносіць далей, і таму паўстае пытаньне: кім ён ёсьць? Хай-же на гэтае пытаньне дасыць сумленны адказ грамадзянства ня толькі праваслаўнае, але і іншых хрысціянскіх вера-vyznan'nyj.

Вернік

Kamu treba mieć

„Kartu Pracy“

Načalnik m. Vilni i pavietu vydaū zahad, na asnowie jakoha ūsie žychary nia majučja litoŭskaha hramadzianstva (paš-partu) pavinny asabista staraca atrymač „Kartu Pracy“—daz-voł na pracu. Zahad hety abaviazvaje nia tolki specyjalistaū, ale staražoū damoū i navat chatnich rabotnicaū, a nie abaviazvaje tych, katoryja pracujuć časova i tych, što pracujuć pry lasnych i ziemlarobskich rabo-tach. Ulašniki pradpryjemstva pramysłowych, handlowych, rameśnickich i im padobnych, katoryja dajuć rabotu bolšaj kol-kaści rabotnikaū i nie žjałajucca litoŭskimi hramadzianami, taksama abaviazany mieć „Kar-tu Pracy.“ Prača hetaha henja-ž ulašniki pavinny mieć daz-voł na viadzieńnie svajho pradpryjemstva i dazvoł na davańnie ū im raboty niehramadzia-nam Litvy.

Karty pracy wydaję kamisa-ryjaty palicyi, a dazvoły na via-dzieńnie pradpryjemstwa i da-vańnie raboty niehramadzia-nam—administracyjny departa-mant Ministerstva Nutranych Spraū za adpaviednuju płatu.

Kamunikat

Biełaruskaj Hrupy P.S.P. Litoŭskaha Čyrvonaha Kryža

Ad 1 traūnia sioleta pry Bie-łaruskaj Hrupie Litoŭskaha Čyr-vonaha Kryža adčyniajecca sta-louka na 500—600 zarejestra-vanych u Čyrvonym Kryžy aso-baū.

Kiraūnictva Biel. Hrupy za-prašaje biełaruskaje hramadzianstva na ūračystaje ašvia-čeńie i adkryćcio staloūki, ja-koje adbudziecca a hadzinie 16-taj u autorak 30.IV u jaje pamieškañni na ulicy Łatačok Nr. 3 kv. 1.

Kiraūnictva Bielaruskaj hrupy Lit. Čyrvonaħa Kryža.
Vilnia, 26.IV.1940.

Zahraničny handal Litvy ū I kvartale 1940 hodu

Pavodle statystycznych dadzie-nych, u 1-šym kvartale 1940 hodu (ū m-cach: studzieni, lutym i sākaviku) vyviezienia z Litvy roznych spažywieckich pra-duktua i tavarau na 56,591,600 litaū, a prvyiezenia ū Litvu tava-rau na 44,159,400 litaū. Ta-kiem čynam da 1 krasavika li-toŭski handal z zahranicaj byū dadatnim na 12,432,200 litaū. U paraūnañni z 1939 i 1938 h. u hetkim samym časie handal ainal nie zmianiūsia.

Biełarusy-Kataliki

Kuplajcie

„MAJOVUJU ČYTANKU“

KS. VIKTARA ŠUTOVIČA

i karystajcie z jaje ū časie majovych nabaženstvaū
Cana 50 centaū.

Vypisać-kupić možna ū Biełaruskaj Kniharni „PAHONIA“. Vilnia,
Pylimo (Zavalnaja) g-vē 1.

A. Kumša

Z litoŭskaj narodnaj tvorčaści

Jak charaktar kožnaha čałavieka i paasobnych narodaū, tak i charaktar ličvinoū, ich narodnyja i kulturnyja prykmety, latucieńni, pieražyvańni, abyčai, zaba-bony, staradaūny vobrazny i elestyčny jazyk — słowam, usio toje, što tvora swoju, apryčonuju sa ūsimi svomaściami psychiku litoŭskaha narodu, najlepš, najjarčej adbivajecca ū narodnaj paezii: bylinach, kazkach, pryhavorkach, bajkach i pieśniach. Nad apošnim rodam narodnaje paezii—pieśnaj, jaką mo' najhlybiej zakranaje struny ludzkoje dušy, tut krychu spynimsia.

Litoŭski narod ſmat maje pieśnau—dainos. Tvaryu jon ich na praciahu mno-hich stahodździaū. Najcikaviejsja pieśni pa-hanskaje Litvy, siahajučja časta sivoj mi-nuščyny, pamiać ludzkaja nie zmahla dachavać. Ab isnavaníni takich pieśnau uspaminajuć staryja chroniki i tradycyja. Paetyčnu vartaśc litoŭskaje narodnaje pieśni pieršy adkryū i naležna acaniū nia-miecki paet Lessing, jaki ab joj tak vyra-zajecca: „Niadaūna pierahladaū litoŭski

słoňnik Ruhiga, u jakim na kancy znaj-šoū pry zaúvahach nad jazykom vialikuju redkaść, katoraja mianie wielmi ūciešešyla— pajmienna litoŭskija dainos, śpiavanyja prostymi viaskovymi diaučatami. Jakija-ž naiūnya žarty, jakaja-ž miłaja prastata. Na padstavie hetych pieśniaū lohka pierakan-načca, što pad každym niebam rodziacca paety, što subtelnyja i dalikatnyja pačućci nie žjałajucca vyfučnaj ułasnaściam cywiliz-avanych narodaū.“ Hetulki Lessing.

Ličviny lubiać piajać i piajuć pry kožnaj nahodzie. Litoŭskija narodnyja pieśni — dainos, u zaležaści ad žmiescu, možna padzialić na pieśni lubovi, pieśni histaryčna-mitolohičnyja, pieśni pracy, hulniaū i h. d. Z vyšnazzwanych pieśniaū rytmam i chvormaj vydzialajucca pieśni chaūturnyja (płaču i žalu,) majučja svoj specyjalny nazoū „raudos.“ Najbolš raspaū-siuđanyja pieśni luboūnyja. U ich my ba-čym litoŭskuju diaučynu jak pradzie ku-dzielu, tče krosny, bielić pałatno, vyšyva-je ručniki, jak pamahaje maci ū chatnicy rabocie, jak padlivaje rutu i miatu ū sva-im sadočku—aharodčyku. Da luboūnych pieśnau treba zaličyć tak-ža pieśni via-sielnyja. U viasielnych pieśniach strojnaja maładaja ličvinka wystupaje z viankom ru-tu na hałavie. Čuła ražvitvajecca z matka-

ju, siostrami i bratami, jedzie da muža i tut sa ſlaźmi ū vačoch składaje zialony, dziavočy vianok ruty.

Niamiecki daśledčyk Fried. Kurschat trafna kaža, što ū litoŭskaj viasielnej pieśni bolš niejkaj melancholii, sumu, zadu-my, čym radaści. Maładaja škaduje su-polna pieražytych hadoū u siam'i bačkoū, staić na psychičnym razdarožy; z miłaj prošlaści ūstupaje ū niaviedamaje zaūtra.— Treba adciemić, što luboū wystupajučaja ū dainach heta čystaja luboū, subtelnaja, paprostu nie ziamnaja, dalokaja ad ta-ho, što pachnie seksualizmam i hrubym erotyzmam. Zaduma, melancholia, via-likaja pačućciováš, prastata, symbolika, liryzm — voś hałoūnyja prykmety litoŭskich „dainaū.“

Narodnaju tvorčaśc tłumacyc nia možna, treba čytać jaje ū aryhinale, kudy i adsylaju zacikaūlenych.

Aproč pieśniaū luboūnych, znacho-dzim tak-ža pieśni histaryčna-mitolohičnyja. Adnak, jak bylo ūžo skazana vysej, ſmat ich, mo' najcikaviejszych, zahinuła. Pieśni histaryčnyja adbivajuć u sabie va-jennyja pachody i świątečnyja karty litoŭskaje historyi. Tut pačujem recha ſlaūnaj pieramohi nad kryžanosciami z 1410 hodu pad Hrunvaldam, vojny sa ſvedami, pa-

BIEŁARUSKAJA CHRONIKA

Z dziejnaści Biełaruskaha Centru. Dziejnaść Biełaruskaha Centru i Vilni što raz bolš ažyūlajecka. Dasiul kožnaja niadzieja była vykarystyvana dzieła arhanizacyi viedamych „Niadzielnika”, u prahramu jakich uchodziły referaty, deklamacyi, vystupleni choraū i muzykantaū. Ciapier dla hetkaj-ža pracy buduć vykarystyvanyja i śviačońja dni.

I tak 2-ha maja, u dzień katolickaha śviata „Ušeście”, u zali Biełaruskaje Prohimnazii, Daminikanskaja vul. № 3—5 (uchod z panadvorka) zachadami Bieł. Centru praf. St. Lubič-Majeūski pračytaje referat na temu: „Polskaja dziaržaūnaja nacyjanalnaja palityka na biełaruskich i litoūskich ziemiach”. Pašla referatu buduć deklamacyi tvoraū biełaruskich paetaū. Pačatak a hadz. 17. — Uchod volny i biasplatny.

4.V. Miašany chor Bieł. Centru ładzić kancert-viečarynu. U prahramie: vystupleni choru, pašla skoki (tancy).

5.V. adbudziecka čarhovy „Niadzielnik”. Referat na temu: „Pačatki biełaruskaha nacyjanalnaha adradženskaha ruchu ū Pieciarburzie” pračytaje praf. Vacłau Ivanoūski.

13.V. adbudziecka akademija ū čeśc Fr. Bahuševiča.

Pamior bačka hram. P. Rodziewiča. Nadoviač ū Vilni pěmior bačka rehienta Choru Bieł. Centru hram. P. Rodziewiča. Z hetaj prycyny vyrəzajem hram. P. Rodziewiču hlyboki spahad

Knižku S. Sacharava možna kupyć u Vilni. Paviedamlajecca, što novuju knižku viedamaha bieł. dziejača ū Łatvii S. Sacharava p. n. „Narodnaja tворческость Латгальских и Илукстенских беларусаў”, ab jakoj

u minułym numary „Krynic” drukavałasia recenzija, možna kupyć u Vilni ū Biełaruskaj Kniharni „Pahonia” (Zavalnaja vul. 1). Cana knižki 2,50 lity (z piešasykaj paštoval 2,75).

Nastupny numer „Krynic”, z prycyny śviata Ušeście, wydzie raniej zvyčajnaj pary i budzie ū prodažy ūžo ū čaćvier 2 maja.

Z Savieckaj Biełarusi

Hadoūla sierabrystych lisoū. U Servečy, b. majontku V. Kozieli-Pokleūskaha, dzie dasiul hety abšarnik vioū na svaju ruku hadoūlu sierabrystych lisoū, dalej budzie biełaruskij „žvierasaūhas”. Aprača taho buduć arhanizavany specjalnyja fermy ū pašobnych kašasach, dzie tak-ža buduć hadavać sierabrystych lisoū i inšykh žvirat z darahimiskurkami-futrami.

Biudžet Savieckaj Biełarusi. Na adbyūjsia ū Maskvie 6-j sesii Viarchoūnaha savietu SSSR začvierdžany biudžet BSSR, jaki na 1940 hod pavialičany suproč biudžetu 1939 hodu na 815 mil. rubloū i dasiahnuči sumy ū 2.114.612.000 rubloū. Aproč taho, na prošbu staršyni ūradu BSSR Kisialova, sesija dadała da vyšpamianionaje sumy jašče: 10.000.000 rubloū na tarfianyja raspracočki ū Biełarusi dy 2.500.000 rubloū na pierabudočku mlynoū.

Bielarusy ū Łatvii

Dzień siamiejki. Łatvijskija biełarusy rychtujucca da pryniaćcia dziejnaħa ūdzielu ū adznačańi dnia siamiejki, jaki adbudziecka 5-ha traūnia. Na hety dzień namiečany daklady, a taksama i nabaženstva, jakoje adpravić a. Michał Kraučanka

dla pravaslaūnych siamiek u carkvie Michała Archanhieła na Łathalskaj vulicy ū Ryzie.

Biełaruskaja pieśnia na ryských estradach. Za apošnija 20 hod biełaruskaja pieśnia patrochu pačynajace zavajoūvać uvahu duža muzykalnaje ryska je publiku. Pačynajacučy z časoū T-va „Bačkaūščyny” i praz vystupleni biełaruskich choraū Džvinskaje i Ryskaje biełaruskich himnazijaū, i praz pieradačy praz radyjo, roblenyja z inicyjatywy biełarusaū, zacikauleńnie biełaruskaj pieśnij pieradałosia i niebiełaruskemu hramadzianstvu Ryhi. Adbyūlosia niekalki vystupleniū viedamaj łatyskaj śpiavački Irmy Jaūndzem, jakaja zaūsiody ū svaju prahramu ūklučała biełaruskija pieśni, mieūšyja vialikuju ūdaču, pačaū vystupać z biełaruskimi pieśniami kvartet Lva Hryškaha, a ciapier viedamy śpiavak Ryskaje opery, hram. E. Michelson ūklučy u svoj repertuar najnaviejsza biełaruskija harmanizacyi kampazytara Krasieva. Vykananija im na kancercie 17 krasavika dźwie biełaruskija pieśni vyklikali ū łatyskaj i rasiejskaj presie duža dobroju acenu svajej miłehučnaściu i tonkaju pačučiovaściu. 8-ha maja adbudziecka vystuplenie rabotnickaha choru parcelanavaj fabryki Kuźnecova z vialikim kancertam ū Domie Kanhresaū; kiraūnik choru A. V. Cypurdziejaū taksama ūklučy u repertuar hetaha choru i biełaruskija pieśni.

Ahulny schod Biełaruskaha T-va ū Łatvii. U niadzielu, 21 ha krasavika, jak my ūžo pisali, adbyūsia ahulny schod Biełaruskaha Tavarystva ū Łatvii. Staršynio schodu byū vybrany hram. K. Jezavitaū, sakratarom — vučyiel J. Kajała. Schod

ušanavaū ustańiem pamiać pamioršych siabroū: Ryho-ra Płyhaūki i Ściapania Romaša, a zatym pryniaū spravazdačy: staršyni T-va hram. P. Miranoviča ab pracy Prauleńnia za minuły hod, skarbnika hram. Stanieviča ab stanie kasy T-va i ab projekcie biudžetu na hety hod, staršyni Revižyjnaje Kamisii hram. J. Kamaržynskaha ab wynikach revizii spraū i pracy Prauleńnia.

Začvierdziūšy spravazdaču ab pracy Prauleńnia i biudžet na 1940 hod, schod zrabiū pieravybary Prauleńnia i Revižyjnaje Kamisii. U novaje Prauleńnie ūvajšli: staršynio — P. Miranovič, siabrami — S. Sacharaū, E. Stanievič, J. Kajała i Kučyk, kandydatami — A. Antanievič i Kukiel. U Revižyjnaju Kamisiu vybrany: siabrami — Uł. Piuhuleūski, Uł. Kaśpiarovič i J. Kamaržynski, kandydatami — M. Kaśpiarovič i Kroman. U dampomu skarbniku dla zboru siabroūskich składak vybrany: S. Sičko, Staškievič i Čarkoūskaja.

Pašla pieravybaraū schod pryniaū dźwie spravazdačy hram. Uł. Piuhuleūskaha: 1) ab stanie hrašovych spravazdačau ūlikvidavanaha T-va Biełaruskich Vučyialoū u Łatvii, majemaś i dziełavodztva jakoha pieraniaty Biełaruskim T-vam, i 2) ab stanie Stypendjalnaha Fondu, jaki isnavaū ad 1927 hodu pry Bielaruskim Addziele ministerstva ašviety, jaki pašla byū pieradadzieny ū T-va Biełaruskich Vučyialoū. Dla padrabiaznaha vyšviateńnia padniatych u hetych dakładach pytańiaū vybrana asobnaja kamisia, jakaja pavinna budzie zrabić dakład ab wynikach svajej pracy na schodzie T-va 19-ha maja.

mianuji viasnu 1812 h. i na't ab sušvietnaj vajnie. Pieśni mitolohičnyja vyvodziać na tajomnyja palanki dubroū i klanowych lasoū karahody rusałak, nimfaū, lasunoū i pradstaūlajuć, jak syny bahoū siarebrnym nievadam vytaūlajuć z zimnaj krynic y załaty piarścionak zialonaj krasuni.

Sa śvietu rašlinnaha najčaśczej uvdzicca ruta, roža, laleja. Heta lubimyja krietki litoūskaje pieśni. Ruta zielanieje ū čornych, dziavočych vałasoch, roža bujna raščitaje na mahilach bačkoū, laleja ūpryhažaje hroby za rana ražvitaūščisia z hetym śvietam maładzic. Nad kurhanami, dzie chavajucca ślady prodkaū, šumiać viekavyja duby. Bez, višnia i arešyna (laščyna) prysiečany pieśnianu bahom.

Z ptušak u pieśni niemaloj pašanaj ciešycca ziaziula (gegužis), kruk, lebiadž (gulbis). Jany prynosiać ščaście i niaščaście. Z chatnich ptušak treba adciemić pieňnia i čornuju kurycu.

Z usiaho vyšeskazanaha lohka ūjavič, što litoūski narod na't užo ū paru pařanskaha peryjadu svajej historyi, mieū vysokuju duchovuju kulturu. Ślady hetaje sobskaje kultury bačym, razhladajuć da voli abmiažovaný adrezak narodnaje tvorčaści — piešniu. Subtelnaś, dalikatnaś mo-

vy pazvalačuć nam prysieći da takich vydavaū. Tamu padsuvanyja dumki ab varyžmie litoūskaha narodu ū čas pryniaćcia im chryścianstva, jak heta robiać mnohija pierad usim polskija vučonyja i historyki, nia vytrymoūvajuć krytki.

Kančajuć hetyja karotkija zaūvahi i razvažańi nad litoūskaj pieśnij, addaju hołas p. profesaru Vincas-Kreve (Mickiewičius). Pasluchajma, što ab litoūskaj pieśni kaža litoūski vučony i paet:

„Jośc u našaj ajčynie šmat pieknych vakolic, słaūnych čynami našych produkau, ale najpiakniejšaja i najsłaūniejšaja — heta kraina Dajnova (Kraina Pieśniaū — A. Kumša), viedamaja sa svach vysokich uzhorkau i šyrokich īahčyn, tajomnych lasoū i ciomnych huščarou. Tudoju čałaviek nia projdzie, ani žvier nie pralezie, tolki małyja ptuški-ščabiatuški pieralatuć, tolki ziaziulki i salaviejkii, što rańnaju paroju i poznym viečaram śpiavajuć, ažyćciaūlajuć svajoju pieśnij lasnuju cišyniu.

„Ale zvučniej za małych ptušak i salaviejkau śpiavajuć maładyja siastrycy, vasiołyja dziaūčaty Krainy Dajnova. I śviatańiem i zmrokam zvučać ich pieśni. Zvučać pa ciomnych lasoch i zialonych īuhoch, dzie zhrabajecka sieni i na šyrokich paloch, dzie maładzicy żnuć žyta i ū

višniovym sadzie, dzie pry čakańi małodoha chłapca.

O! Zvučnaja pieśnia ab usim śpiavage, ab usim uspaminaje: ab jasnaj viaśnie, ab mlaükaj vosieni, ab ciarpieńiach małodoha žaūniera adychodziačaha na vajnu i ab sumie maładoj dziaūčyny, što kachaje niaviernaha chłapca. Zvučnaja pieśnia dziaūčyny — laleki ab usim pomnić, usio vyśpievaje, ab usim raskaża: ab vialikaj minuščynie, ab słaūnych čynach starych bačkoū i ab štodiennych złybiadach, jakija mučyli litoūskuju ziamlu. Usie hetyja pieśni i pieknyja, i zvučnyja, i miłyja, i nie nasłuchacca ich davoli, choć słuchať-by ich praz dzień i celuju noč.“

Sučasny zvon žaleza, mechanizacyja žycia nia spryjajuć ražvičiu narodnaj pieśni. Adnak u miascovaściach dalejšich ad miesta i kamunikacyjnych šlachoū hrymiać staryja i tvoracca novyja narodnaja litoūskija pieśni.

Litoūskaja narodnaja pieśnia, jakuju časta čujem u litoūskaj vioscy, a ciapier u Vilenskim Radyofonie, wielmi mocna pypaminaje nam biełaruskiju piešniu. Vyjaśnienie pytańia, čym rožnicca, a ū čym jośc padobnaja litoūskaja narodnaja pieśnia da bieł. narodnaj pieśni — pakidaju specjalistam.

Što čuvač na frontach i ū pałitycy

Pavodle gazetnych padličenja niamiecki korpus u Narvehii naličaje užo kala 100,000 asob i kožny dzień pavialičajecca na 3,000 žaūnieraū, katorych pieravoziac niemcy z Danii ū Oslo karablami, a ū inšyja miascovaści vialikimi samalotami. Siły sajužnikaū Anhlii i Francyi na pałovu mienšyja, ale jany tak-ža kožny dzień pavialičajucca novymi transpartami z Anhlii i Francyi. Ščasie ū baračbie pieramiennaje. Na mory badaj usieūladna panuje Anhlija, zatoje ū pavietry pieramahaje Niamiečyna. Dziela taho sajužniki pastanavili vyslać u Narvehiju kala 1000 bombovozaū, kab dać naležny adpor niamieckemu pavietranemu flotu. Na suchapućci, u samoj Narvehii ū niekatorych miascoch pieramahajuć niemcy, a ū niekatorych—sajužniki. Anhlijcy dakazvauč, što jany absalutna zablokivali Narwick, a taksama i port Torndhejm i pieramoha ichniaja ū hetych miestach—heťa sprava niekalkich dzion.—Niamiečyna tolki 27.IV deklaracyjaj min. Ribbentropa abviešiła, što jana znachdzicca ū vajennym stanie z Narvehiją. Ustu adkaźnaś za vajnu tam min. Ribbentrop ſkidae na Anhliju i Franciju čvierdziačy, što jany ranej pryhataūlalisa zaniac Narvehiju i im pamahaū u hetym narveski ūrad, a Niamiečyna tolki na niekalki hadzin vypieradziła sajužnikaū. Anhlijcy čvierdziańi min. Ribbentropa zapiarečvajuć, zajaūlajući, što faktynca byu přyhatavaný ū ich ekspedycyjný korpus, ale na pomač Finlandyi i ſto Anhlija stała tolki ū abaronie niezaležnaści Narvehii i ahułam dobrych mirnych adnosinaū miždziarzavami ū Eǔropie. Anhlija zmabilizowała 2 miljony žaūnieraū, a Francija 3 miljony z pałavinaj i buduć vajavać až da akančalnaj pieramohi.

Vidać adnak, što Anhlija i Francija nia nadta peūna čujucca i vyratna pabajvajucca Italii, symbol ſto Niemcy, a taksama i niekatoryja vydatnya italjancy, jak naprykład radnik ministerstva zahraničnych sprau Francesco Giemta, zajaūlajući, što Italija ū adzin dzień moža stać pa staranie Niamiečyny. U suviazi z hetym premier Francyi Reynaud jaſče razaficyjalna zajaviū, što Francija hatovaja parazumiecca z Italijaj. Aprača taho italjancy ū liku 40,000 asob, katoryja žyvuć u Francji padali prošbu italjanskemu paſlu ū Paryžy, kab usie spornyja spravy Italija z Francijaj vyrašyla mirna. Pakul-ſto Italija maūčyč, čakaje, dumaje, a mahčyma, što tarhujucca jak z Niamiečynaj tak i z sajužnikami.

Uſich biazumoūna cikavić i stanovišča Zł. Štataū Pnč. Ame-

ryki. U Vaſyngtonie zvaročvajuć ſto-raz bolſužu ūvahu na mahčymaś vystuplenia Zł. Štataū pa staranie sajužnikaū. Navat hazeta „New York Post“ vyratna damahujecca dać kredit dla sajužnikaū, vyslać amerykanskich latunoū u Europu i, kala budzie patreba, sarhanizavać kantralujuču armiju na Atlantickim i Spakojnym akijanie, kab zmienyć dziejnaś totaliſtyčnych haspadarstvaū na mory. Zabor Danii i vialikaja aktyunaś niamieckaje dyplomacyi na ūchodzie i pałdni Eǔropy vyklikaje takuju-ž aktyunaś u anhlijcaū, tym bolš, što jany stracili ū Danii vialiki rynak dla vyvazu svaich tavarau i pryvozu adtul produktu. Voš-ž apošnimi dniami adbylosia ū Londanie niekalkich konferencyja min. Halifax'a z ambasadaram SSSR Majskim, byccam, u sprawach paſyreńnia ūzajemnaha handlu. Adnačasna anhlicki ambasadár, katory byu dođhi čas na „ürlopie“, viartajecca ū Maskvu. Francija Ž naznačaje ū SSSR novaha svajho ambasadara. Anhlija zaprapanała tak źe ekanamičnaje parazumleńnie Japonii. 25 h. m. Francija i Anhlija padpisali handlový dahavor z Švajcarijaj, na asnowie jakoha ūvies zapas syrca pradać jana Anhlii i Francyi, a Niamiečynie nia budzie zusim dastaūlać svaich tavarau.

Švecyja pieražvaje vajnu nervau, choć niemcy zapiarečyli ūsie viestki ab tym, što byccam jany chacieli pastavić Švecyjūltymatum. Aprača taho niamiecki ūrad daſledziušy sprawu narušania niamieckimi samalotami ſveckaje terytoryi, pieraprasiu Švecyju i zajaviū, što Niamiečyna pastanavila ūsie haspadarčja spravy vyrašyć z Švecyjaj u pryazných adnosiach.

Nervovy i niapeūny nastroj panaue dalej i ū Halandyi, Belhii, Švajcarii i Rumynii.

Rp.

Usiacyna

Kolki i jakoj skaciny jošć u prylažyckich haspadarstvach. Pavodle Statystyčnaha Biura, Litva ū 1939 h. miela 520.700 koniaū, Łatvija — 414.500, Estonija — 218.500. Skaciny ū Litvie bylo 1,103.600 ſtuk u Łatvii — 1.271.700, u Estonii — 705.000. Švinlej ū Litvie bylo 1.117.000, u Łatvii — 891.300, u Estonii — 442.000. Aviec ū Litvie — 1.223.600, u Łatvii — 1.469.600, u Estonii — 964.700.

Zharela 230 nehraū. U Amerycy ū m. Natchez vybuch vialiki pažar, u časie jakoha ū adnej zali tancaū zharela 230 asob nehraū.

Ziamlatrasieńnie i pavodka. U Turečyńie ū Anatoliu anahdaj bylo adčuta novaje ziamlatrasieńnie. Aprača taho ū Turečyńie ražilisla niekatoryja reki i pazalivalli miesty Elasi's, Smirnu i inšyja. Pavodka heťa zrabila vialikija straty, miž inšym zusim zniščyla jana 5 miastečak.

VOKAM PA ŠVIECIE

Zahraničnyja dyplomaty ū Kaunasie. 24 h. m. pryjechaū u Kaunas novy papleski pradstaūnik nuncyj monsignor Centoza, katoraha ūracysta spatykali vyšeſyja katalickija duchauñiki Litvy na čale z arcybiskupam mitrapalitam Skvireckasam i pradstaūnik uradu. 26.IV nunc. Centoza byu pryniata ministram Urbšysam, a 29.IV Prezydentam Republiki. 26.IV min. Urbšys prymaū tak-ž paſla Niamiečyny Zechnina, paſla Francyi De-longa i paſla Zlučanych ſtataū Paunč. Ameryki Norema, katory niadaūna viarnušia ū Kaunas. Anhlija, jakaja dasiul nia mieła svajho staſha paſla ū Līcie, nadoviačy naznačyla svaim staſhem specjalnym pradstaūnikom u Kaunasie dasiulešnaha radnika anhlicka pasolsta ū Ryzie Prestonu. Pry hetym treba zaznačy, što hieneſralny sakratar ministerstva zahraničnych sprau Turauškas I-ha maja vyjaždaje ū Švajcaryju, dzie zajmieć stanovišča litoūskaha paſla ū Bernie. Dasiulešni tamašni litoūski paſol Šaulys, katory byu litoūskim pradstaūnikom u Polščy, adchodzie na emeryturę.

Zołata pływie ū Ameryku. Z tydzień, jaki končyśia 17.IV ſiol, pryzwienia ū Ameryku zołata na sumu 72,323,539 dalarau. Z hetaha z ſvecyi bylo zołata na 18,243,024 dal., z Anhlii — 9,855, 591 dal., z Halandyi — 17,070,205 dal., z Švajcarii — 11,921,998 dal. a rešta z inšyj haspadarstva.

Kitajcy adabrali m. Kaifeng. Kitajcy paviedali presu, što ichnaj armii 23.IV udalosia adabraciā ad Japancaū mesta Kaifeng. U časie baračby na ulicach hetaha mesta kitajcy zarezali 93 aficeru i 10° japonskich žaūnieraū. Japoncy padali, što im udalosia iznoū zabraci m. Kaifeng i ſto ichnich zabitych žaūnieraū i aficeru bylo kudy mienš.

Švecyja zbroicca. U Švecyj rasprziana nutrana pazyka na 500 miljonaū karon, jakaja praznačana na ūzmacnienie vajennaje ſwedzkiej siły. Hetym dnlami Švecyja kupila ū Italii 4 torpedočy (vajennyja karabli).

Jak chto kaho topić. Anhlijcy pišuć, što ad 14 da 21 krasavika zatapili im niemcy 3 karabli. Im-ža ad 9 da 22 krasavika udalosia zatapic, abo złapic 26 niamieckich handlowych karabloū. Nadoviačy na bierahi mora kala Oslo vada vykinuła 3,000 niamieckich trupaū.

Narveskija latuny ūciakli na niamieckiem hydroplanie. Dvom narveskim latunom udalosia ū narveskim porcie Christiansund abmanuć niamieckich stražnikaū i ūvajsci ū niamiecki hydroplan, byccam dla napravy jaho, a paſla na hetym-ž hydroplanie ūciacia ū Anhliju.

Ksiandzom i profesaram zaboronieni palitykavać. 25 h. m. u Hišpanii abvieščany zahad, jaki zaboronieni ksiandzom, profesaram i siabram partyjaū vystupać i hawaryć ab sprawach, što nie adnosiacca da ichniah paklikalia, abo profesii. Dazvoli na takija vystuplenia ū kaniešnych vypadkach budzie vydavać urad prahadach.

Jak pieravoziac vuhal z Niamiečyny ū Italiju. Paſla taho, jak Anhlija zaboranila italjanskim karablam pieravozić z Niamiečyny vuhal u Italiju morskimi ſlachami, adbyjavieca hetu pry pomačy čyhunki. Praz 7 hranicnych stancyjaū miž Niamiečynaj i Italijaj kožny dzień idzie 65 cihnikoū z vuholu, jakija viazuć da miljona ton u miesiac.

Jakija hazety vychodziać u Hien. Polskaj Huberni. „Liet. Žinios“ padaje, što ū Hien. Huberni vychodziać ciapolsku hetkija hazety: „Nowy Kurjer Warszawski“, „Goniec Warszawski“, „Dziennik Radomski“, „Kurjer Częstochowski“, „Kurjer Kielecki“, „Dziennik Poranny“, — hety apošni ū Krakavie.

Žyćcio ū Vilniu Kraju

Što zrabiu i što budzie rabić Mahistrat u Vilni, ab hetym infarmavaū nadoviačy presu burmistr m. Vilni K. Stašys. Voš-ža daviedavemsia, što Mahistrat pierad usim dbaje ab uparadkavařni m. Vilni i pravodzi rearhanizacyju pracy samaradu. U suviazi z rearhanizacyjaj zvolniena 506 dasiulešnich pracaūniku Mahistratu i pryniata na kiraūničya stanoviščy kala 500 līcinoū. U mieście praviedzienia zmienia nazovaū vulin, na jakich prybita ahulam kala 1385 nowych tablicaū z nazovami. Dahetul niamna tablicaū jaſče na 134 vulinach. Zavodzicca paradu na rynkach, u ruchu kolavym i aūtobusnym. Chutka pačnuć uparadkovać katedralny plac, układać hladkiju mastavu na vul. Dr. Basanavičiusa (b. V. Pahulanka), Pylimo (b. Zavalnaja). Uparadkavana budzie hara Hedymina i bliskija da jaje vulin. Vialikaja ūvaha ūviera na ūtrymańnie čystaty i paradu. U halinie ašvietnaj pavialicana kolkaś ſkołaū ū 46 na 65. Na pomač niezamožnaj ſkolnaj moladzi projektujecca sioleta vydać 423,000 litaū. Ciapier Mahistrat pamahaje 12500 vučniam. Najvialikšym ciažaram dla mesta jość biezraboćie, dziela taho mahistrat budzie staraca dać rabotu biezraboćnym. 23.IV pry rozných rabotach pracowała 1.658 asob, a jaſče ū ſpise biezraboćnych było zapisana 6,480 asob. Niezamožný i nia zdolnym da pracy žycharam, patrabujučym pomačy, Mahistrat budzie pamahać produktami, adziežaj, draumi Pomačy hrašni zusim nia budzie dać, choć dasiul hetu praktykavałasia.

Ščapleńnie vospy ū Vilni i Vilenskim kraju dla dzaciej pačniecka 1 maja i tryvać budzie da 1 kastryčnika.

Čas abarony ryby ad ūlēlenia pačniecka 1 maja i budzie tryvać da 1 lipnia sioleta. Rakau samcoū možna łavić ad 1.V da 15.X, rakaū-samicaū — ad 15.VII da 15.X. Złoūlenyja raki pavinniy byc na mienšyja jak 10 cm. daūzyni. Za ūlēlenie mienšych rakoū, jak i za ūlēlenie ryby ašcioj i prymačy vybuchowych mataryjałau budzie vialikija kary.

Za ūlēleniu litoūskaha haspadarstva i armii sud zasudziū M. Kaščiałoūskaha, brata b. polskaha ministra Kaščiałoūskaha, na 1 miesiac aryštu abo 200 litaū ūrafu.

Transparty sieladcoū dla Litvy, jakija trapili ū vajenny haračy čas u Kopenhagu i byli tam zatrzymany, paſla adpaviednaha zvarotu litoūskaha ūradu da niamieckaha, prybuduć u Litvu biez pieraškod.

Za samahonku Vilenski Haradzki Sud pakaraū ūrafam i aryštam (pierawažna pa 600 litaū i 6 mies. aryštu) 24 sialan, z rozných padvilenskich miascovašciaū. — Para bylo-b raz na zaūsiody našym sialanam pierastać hnač samahonku i hubie svaje haspadarki.

Pašyrajuč čyhunačnu darohu na linli Vilnia-Kainas ad stancyi Landvarova da Palemonaū. Dasiul byu tam tolki adzin tor, a ciapier buduje druhi. Rabota idzie pryspiešanym tempam, bo vymahaje hetaha ruch na henajlinii, jaki ūtoraž bolš pavialicajecca.

Kamunikacyjnaje parazumleńnie Litvy z SSSR. Na asnowie litoūska-savieckaha parazumleńnia biespasiednečiaja kamunikacyja miž Litvoj i SSSR budzie mieć try punkty — u Kianie, Stasiach i Marcinkancach. Kamunikacyja praz Marcinkancy budzie adčynienia 1.V. Na asnowie he naha-ž parazumleńnia Litva budzie mieć prava pieravozu tavarau u Radesu i Rumyniju, a SSSR budzie mieć prava tranzytu praz Litvu ū Niamiečynu.

Dr. med. B. TOŁČYNSKI

b. Asystent Kliniki U.S.B.
Chvaroby vušej, nasa i horla.

Zavalnaja 10, tel. 16-38.
Pryjmaje: 8-10 i 16-19 hadz.

